

SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5 uri zvečer. Uredništvo in upravnništvo: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četrt leta K 1.—. Za vse druge države in Ameriko K 5'60.— Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljal na uredništvo lista „Sava“ v Kranju. Inerate, naročnino, reklamacije pa na upravništvo „Sava“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovolijo frankirati Brezimni dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštnine proste. — **Inserati:** štiristopna petit-vrsta za enkrat 12 vin. za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inserati po dogovoru. Inserati v tekstu, poslana in posmrtnice dvojno. Plačujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzjavi: „Sava“, Kranj. Čekovni račun pri c. kr. pošto-hranilničnem uradu št.: 41.775.

† Nadvojvoda Franc Ferdinand. Prestolonaslednik in njegova soproga vojvodinja Zofija Hohenberg umorjena.

V nedeljo je pretresla svet strašna novica, da sta bila prestolonaslednik Franc Ferdinand in njegova soproga vojvodinja Zofija Hohenberg v Sarajevu ustreljena.

Ta vest, ki se je kakor blisk raznesla po vsi državi je tako grozna, tako povsem nepričakovana in nepojmljiva, da zastaja kri v žilah in da je ni hotel nihče verjeti, dokler ni bila oficijelno potrjena. Kakor môra se je vlegla na človeški duh in duša je vztrepetala v boli in sočutju. Naš bodoči cesar, ki bi moral po človeškem pojmovanju že skoro zasesti avstrijski prestol, je padel kot žrtev političnega fanatizma. In da je delila isto usodo tudi njegova soproga, napravlja vtis tem strašnejši. Obadva je kruta smrt objela v najboljših letih in okolnosti, v katerih se je bela žena povabila na to krvavo svatbo v Sarajevu, so tako pretresljive, da vzbujajo poleg iskrenega sočutja le še srd in gnev. V trenutku, ko je močna volja in trdna samozavest hrepenela po tem, da prime za vladarske posle, da udahne naši državi novo moč in novo silo, da ji dá novo smer in jo vodi do procvita in zadovoljstva, v tem trenutku je nesrečna krogla iz brovninga mlečnozobega zlikovca prestigla nit življenja ter končala vse to hrepenenje neutešenega srca.

Tragična je usoda nadvojvode Franca Ferdinanda. Le slučajno, po nepričakovani smrti cesarjeviča Rudolfa, je bil kot najstarejši nečak cesarja Franca Jožefa I. določen za prestolonaslednika že v zreli moški dobi. Vedno bolj se je oživel v svojo bodočo nalogo in vsa njegova osebnost je pričala, da si je svest, da ima nastopiti habsburško dedščino, katero je hotel videti v starem sijaju in katere zastarele nazore je hotel poživiti z novimi modernimi svetovnimi nazori. Z močno roko je hotel poseči v razvoj in razvoju naše monarhije podati drugo smer. In vse to hrepenenje in vse te načrte je namah končal blazni naklep zavratnega morilca. Uničil je vse upe, ki so se stavili v prestolonaslednika in neizprosna usoda je pretrgala nit življenja onemu, ki je doslej z močno roko odločilno posegal v razmere.

V srca avstrijskih narodov je legla globoka žalost, ki se še povečuje pri mislih na sivolasega 84 letnega starčka na cesarskem prestolu, ki vlada že 66 let Avstrijo. Komaj je težke bolezni okrevaj, že ga je zadela grozna vest o tragični usodi svojega nečaka, ki naj mu bi bil naslednik. K premnogim udarcem se je pridružila nova bridkost, nova bol. Naj bi to plemenito vladarsko srce, katero usoda tako radodarno obsiplje s tugo in boleščjo, pretrpelo i ta udarec v srečo in blagor naše države.

Dogodek, ki se je zgodil v Sarajevu, je sam na sebi docela nepojmljiv. Prestolonaslednik obišče glavno mesto in politična oblast ni niti toliko preskrbela, da bi bila ukrenila najpotrebnejše v varstvo viškega gosta. Bomba se vrže, ki k sreči ne napravi mnogo škode. To bi moralo merodajnim faktorjem vendar odpreti oči. A zdi se, da se je upeljal že tudi pri politični upravi v Bosni avstrijski sistem in da ves aparat ni vedel, kje ima glavo. Le tako je bilo mogoče, da se je komaj pol ure pozneje posrečil drug atentat.

A še druga skrb se polašča avstrijskih narodov, skrb za domovino, ki je sedaj tako razdrapana po narodnostnih bojih in kateri so dosedaj določale smer vlade, ki — in to posebno v zadnjem času — s svojo brezmiselnostjo notranjo in zunanjo politiko, izigravajo narod proti narodu, ki tavajo brez cilno od sredstva do sredstva in katerim manjka vsaka inicijativa. Smrt prestolonaslednikova je presenetila to državo v hudih stiskah in po vseh dosedanjih izkušnjah ni misliti, da bi postalo sedaj boljše. Državnim krmilarjem je bil pojem ljudstva vedno nekaj tujega, in ako smo odkritosrčni, moramo priznati, da se je v Avstriji protežiralo vedno eno narodnost na škodo drugi. Ljudske duše se pri naših vladah ni nikdar poznalo in zgodovinsko dejstvo, da si ustvarja svojo usodo ljudstvo samo, se ni nikdar vpoštevalo tam, kjer bi to morali najprvo vedeti.

Naj bi tragična smrt enega najboljših habsburških knezov tudi v tem oziru uplivala na bodoči razvoj monarhije.

Nadvojvoda Franc Ferdinand.

Nadvojvoda Franc Ferdinand je bil rojen 18. decembra l. 1863. v Gradcu kot sin nadvojvode Karla Ludovika, drugega brata cesarja in Marije Anunzijate portugalske, bil je torej 51 let star.

Njegovo vzgojo je vodil grof Degenfeld, škof dr. Marschal, zgodovinar Ono Klopp, poznejši ministrski predsednik dr. Beck, dvorni svetnik Czibulka, Ferdinand pl. Böck-Greisenau, E. pl. Hueber, Viktor Kupsa, Karl pl. Reznicek in drugi. S trinajstimi leti je postal nadvojvoda poročnik v 32. infanterijskem polku, z 19. leti je napredoval do nadporočnika v dragonskem polku št. 4. L. 1885. je postal ritmojster, l. 1889. major in leta 1890. podpolkovnik v infanterijskem polku 102. Potem je prevzel poveljstvo nad 9. husarskim polkom in postal dve leti pozneje generalni major. Kot tak je postal poveljnik 38. infanterijske brigade v Budjeovicah in leta 1896. feldmaršallajtnant. Leta 1898. je je bil dodeljen kot general kavalerije k „dispoziciji najvišjega poveljstva,“ s komur se ga je oficijelno priznalo kot prestolonaslednika.

Po smrti Franca V. l. 1875. iz vladarske hiše Modena-Este, je pripadlo ogromno premoženje na Franca Ferdinanda, ki si je pridržal priimek Este. Ker je bil večkrat bolehen, je iskal zdravja v inozemstvo. L. 1892./93. je potoval okolu sveta. Na Dunaju je nadvojvoda bival le malo časa, kadar je le utegnil je šel na svoje posestvo v Konopišt. Po smrti svojega očeta l. 1896. je hudo zbolel ter iskal zdravja v Ajačiju na otoku Korsika. V ta čas spada tudi prvo znanje z grofico Zofijo Chotek, dvorno damo nadvojvodinje Izabele. 1. julija l. 1900. se je poročil z njo, in jo je cesar povzdignil najprvo v kneginjo in kasneje v vojvodinjo.

Politično je stopil nadvojvoda šele zadnjih 15 let v ospredje. Posebno se je odlikoval po izrazitem katoličanstvu. To je javno pokazal, ko je pri obisku posameznih dežel monarhije vedno posebno poudarjal verstvo in ko je leta 1901. prevzel protektorat nad katoliškim „šulvereinom“. Svoje izrazito katoliško mnenje je pokazal tudi osobito l. 1902, ko je obiskal Rusko, ter si sam izbral za spremljevalca ogrskega grofa Ivana Zichyja, načelnika ogrske katoliške ljudske stranke. Temu pa je nasprotoval ogrski ministrski predsednik Szell, ki ni hotel, da bi Ogrsko reprezentiral v inozemstvu tako strog katoličan. Podal je v tem smislu izjavo cesarju in ker je bil cesar istega mnenja, je moral prestolonaslednik opustiti to misel, a si zato ni zbral drugega spremljevalca iz Ogrske.

Znano je bilo, da je bil prestolonaslednik molčeč mož, ki je bore malo govoril. Težko je torej podati obris njegovega delovanja in mišljenja. Govorilo se je marsikaj o njem, a vse je bilo le kombinacija. Tako se je vedelo povedati, da stremi po zvezi z Rusijo in da je velik sovražnik italijanske ekspanzivnosti. Vsekakor se lahko smatra kot dejstvo, da je v razvoj nase armade in mornarice posegel s krepko roko in da se je dvomljivo prijateljstvo Italije začelo ceniti po pravi vrednosti. Ko je bil za časa tripolitsanske vojne šef generalnega štaba Conrad pl. Hötendorf na južnem Ti-

rolskem in je avstrijsko šovinistično časopisje začelo hujskati na vojno z Italijo, je pokojni zunanji minister grof Aehrenthal izposloval pri cesarju Conradovo odslovitev. Takrat je nadvojvoda preskrbel, da je Hötendorf dobil izredne časti in sam mu je pisal jako laskavo pismo.

V zadnjih dveh letih je prevzel nadvojvoda tudi del vladarskih poslov. Zastopal je sivolasega vladarja vedno na zunaj in posebno prijatelja sta bila z nemškim cesarjem Viljemom. Tako se pripoveduje, da je le Viljem preprečil oboroženo intervencijo Avstrije v balkanski krizi l. 1912., ko ga je nadvojvoda nalašč obiskal v Springe. Cesar Viljem je bil tudi prvi, ki je povabil prestolonaslednikovo soprogo na svoj dvor ter jo obsipal s častmi. O prirčnem razmerju priča tudi zadnji obisk nemškega cesarja v Konopištu. 18. avgusta 1913. je Franc Ferdinand prevzel čast vrhovnega nazornika nad vso armado in mornarico. Osobito se je trudil za zadnjo in hitri razvoj naše mornarice je pripisati le njegovemu uplivu.

Duševno se je prestolonaslednik posebno odlikoval po svojem strogem dogmatičnem katoličanstvu, kar ga pa ni motilo, da si je prisvojil vse tehnične napredke sedanjega časa. Visoko je cenil zgodovinsko nalogo dinastije ter predvsem čislal protireformatorja Ferdinanda II. Jožefinska smer habsburško-lotarinške politike mu je bila docela tuja. Kot vojak je cenil nad vse avtoriteto in ljubil vojaške parade.

Franc Ferdinand je bil človek delavne in energične volje. Ljubil je lov in umetnosti ter bil priznan kot strokovnjak posebno cerkvene umetnosti. Prav posebno pa se je odlikoval kot vrtnar in njegovi vrtovi v Konopištu so pravi paradiz vrtnic.

Poroka nadvojvode.

Dne 1. julija 1900. se je poročil nadvojvoda Franc Ferdinand z Zofijo kneginjo Hohenberg, rojeno grofico Chotek. Zakon je bil izvor prirčne ljubezni nadvojvode do dvorne dame, ki mu je za časa bolezni na Korziki neumno stregla. Osemindvajsetletna grofica Zofija Chotek je bil resen, pobožen in samosvoj značaj, ki je uplival na nadvojvodo tako silno, da je sklenil jo poročiti, vzlic temu, da je vedel, da bo treba premagati marsikak odpor. Sicer je bila grofica Chotek pri dvornih krogih jako priljubljena, a jasno je, da morganatični zakon pri kompliciranih nasledstvenih določilih, ki jih vsebuje hišni zakon Habsburžanov, ni bil ravno lahek. In res se je moral nadvojvoda skoro štiri leta bojevati, da je dosegel svoj cilj. 28. junija 1900. je podal v navzočnosti cesarja, nadvojvod, ministrov in vseh dvorjanikov izjavo, v kateri je izrečno priznal svoj zakon za morganatični zakon, ki naj ostane tak tudi za večne čase. Tako ne bi bila mogla vojvodinja Zofija Hohenberg nikdar postati cesarica in otroci ne bi mogli nikdar zasedeti avstrijskega prestola.

Vojvodinja Zofija Hohenberg je bila hči grofa Bohuslava Choteka in grofice Viljeldmine, rojene komtese Kinsky. Rodovina pripada najstarejšemu češkemu plemstvu.

Iz tega zakona so se porodili trije otroci: Zofija, Maksimilijan in Ernst.

* * *

Umor prestolonaslednika.

Prestolonaslednik Franc Ferdinand je kot vrhovni nadzornik cele armade konec minolega tedna nadzoroval vojaške vaje v Bosni. Spremljala ga je soproga in stanovali so v kopališču Ilidže, ki je kakih 10 kilometrov oddaljeno od Sarajeva. Dne 28. junija sta se pripeljala v avtomobilu v Sarajevo, da si ogledata mesto. Ulice so bile polne ljudi, ki so nadvojvodo viharo pozdravljali. Vozili so dokaj hitro, ker se je vzlic varnostnim odredbam smatralo, da bi se morda le izvršil kak atentat. Kasneje pa je nadvojvoda zapovedal, da se vozi čisto počasi, da si lahko vse natanko ogleda. Ko je pasiral avto Apellovo nabrežje, je vrgel nekdo v avtomobil bombo, ki se je odbila od strehe ter padla pred prihodnji avto ter tam eksplodirala in ranila več oseb, med njimi krilnega pobočnika deželnega šefa feldcajgmajstra Potioreka, podpolkovnika pl. Merizzija.

Po kratkem premoru so se odpeljali v mestno hišo, kjer je hotel nadvojvodo pozdraviti sarajevski župan. Nadvojvoda pa ga je prestrigel z besedami: „Gospod župan! V Sarajevo se pride, na obisk in tu mečejo bombe! To je nezaslišano!“ In po kratkem premoru: „Tako sedaj lahko govorite!“

Nato ga je župan pozdravil v imenu mesta in dežele in izrazil veselje, da je visoki gost srečno utekel zločinski nakani.

Čez pol ure je izjavil nadvojvoda, da hoče v garnizijsko bolnišnico, da pogleda po ranjenem podpolkovniku Merizziju. Vsi so mu odsvetovali to vožnjo, a nadvojvoda se ni pustil prepričati. Sklenili so, da se ne peljejo po določeni Franc Jožefovi cesti, nego zopet ob Appelovem nabrežju, da na ta način premotijo eventuelne napadalce. Ko je prvi avto, v katerem je sedel župan, prišel do Franca Jožefa ceste, je zavil vanjo, kar je bilo proti določbi nadvojvode. Deželni šef Potiorek, ki se je vozil z nadvojvodo, je zaklical šoferju drugega avtomobila, naj ne vozi za županom. Avto, v katerem je bil nadvojvoda, njegova soproga in Potiorek je bil v tem trenutku tik tratorja in v tem hipu sta počila

dva strela tik ob desni strani voza,

na kar se je avto ustavil. Zopet se je mislilo, da se ni nič zgodilo, ker sta nadvojvoda in soproga mirno sedela. Deželni šef Potiorek pa pod takimi okolnostmi ni hotel dalje voziti in je zaukazal šoferju, da zapelje v bližnji konak. V to svrho je moral voziti avto par korakov nazaj in sedaj je padla vojvodinja Hohenberg v naročje prestolonaslednikov. Potiorek še sedaj ni vedel, da je ustreljena, ampak mislil je, da je le hipno omedlela vsled prestanega razburjenja. V tem mnenju so ga potrdile besede, ki jih je spregovoril nadvojvoda k vojvodinji: „Zofija, ti ne boš umrla, živi za najine otroke!“ Šele potem, ko je deželni šef pokazal šoferju vhod v konak ter se ozrl po nadvojvodi, je zapazil, da ima le-ta kri na ustnih. Ko so dvignili vojvodinjo iz voza je bila nezavestna in ta hip je padel tudi nadvojvoda. Prenesli so oba v stanovanje deželnega šefa in vzlic temu, da je bila zdravniška pomoč takoj pri

PODLISTEK.

Leo P.:

Kako sem potoval kot dijak.

Dalje.

No, najina solidarnost je gospoda orožnika po dolgem prerekanju vendar omehčala in zopet sva bila na cesti, akoravno v vedni bojazni, da se obžalovanja vredni dogodek lahko ponovi kje drugje.

Vsa čast slavni varstveni oblasti! ... Marsikakemu hudodelcu preišče obisti in marsikak žalosten dogodek prepreči na ta način. A jaz sem na skrivnem nekoč te gospode vendar zelo obsojal. Zbrali smo se namreč štirje nadpolni mladeniči, da gremo za burske vojne pomagat Burom. V Trstu so naš vzeli v svoje varstvo in nas pripeljali z vso primerno častjo v veselje roditeljev domov.

Pripovedovaje si razne dogodke, stopala sva po zeleni Štajerski. Seznanjala sva se z učitelji in duhovniki, ki so nama šli na roke, okoli devetih zvečer pa sva bila na vrhuncu najine sreče, ko sva pozdravila glavno mesto Štajerske. Na vrhuncu sreče, da, akoravno sva imela v žepu oba skupaj 60 v denarja. Nesreča v sreči! Nisva pa imela časa, misliti na to, saj sva, akoravno pozno v noči, videla in slišala toliko znamenitega, da sva bila popolnoma prevzeta raznih utisov.

Po prvi omamljenosti sva zavila brez skrbi v gostilno, kjer sva si najela sobo. Neki gost,

spoznavši, da sva Slovenca, se je tako razveselil, da nama je plačal večerjo in predložil štefan piva.

Pošteno sva znala ceniti dobrotnika in v zahvalo sva mu zapela pesem „Luna sije“, ki jo je poslušal ves ganjen, v nekem kotu pa je začel drug, nekoliko vinjen gost, zabavljati.

Ko sva bila drugo jutro zopet na nogah, je ura odbila že enajst. Preskrbeti sva si morala pred vsem denarja. Prijatelj je stopil k sorodniku dr. G. Ta ga ni hotel poznati. Hladno ga je odslovil in šel proti gotovemu kraju. Herman mu je s prošnjami za podporo sledil celo tja, kjer pa je kričal: „Saj tu mi dajte miru!“

Slab začetek! Kaj sva hotela? Stopila sva v neko, bolnišnico podobno poslopje, in tam sva dobila pol hlebčka rženega kruha, ki sva ga jedla na cesti in pila sva vodo iz vodnjaka v tretjem okraju.

Dasi sestradena, sva vendar hodila po mestu, ogledavši si znamenitosti. Ščinkovci na gradu, ki so pobirali drobtinice nekaterim osebam celo iz rok, so se nama zelo prikupili. Ravno tako nama je silno dopadel damski orkester v restavraciji na Gradu. Obiskala sva tudi muzeje, cerkve in javne hiše. Ob enem sva si izprosila potrebnega živeža, dasiravno težko, težko. Obema je namreč prirojen ponos, saj si je Herman pridejal v gostilni celo pridevek „plemeniti“. Kakšen ugled pa sva radi tega tam uživala, akoravno sva imela silno skrb, kako da bova plačala prenočišče.

Obiskala sva nekega drugega sorodnika. Ta pa nama je dal samo malo južine. Denarja pa

nisva mogla nikjer dobiti. Tretji dan sva že preborila v Gradcu. Sila kola lomi. Pregovoril sem tovariša, da je šel še enkrat k dr. G. In glej čudo! S smehljaji na obrazu se vrne tovariš in pokaže K 40—, ki mu jih je dal doktor, češ, da se je sedaj spomnil njegovih starišev. In kaj sedaj? Dvovprežni voz naju je potegnil k črevljariju. Popravlil je nekaj malega pri čevljih. Računal je 50 v, fujakar pa 2 K.

Pričela sva imenitno živeti. Obiskala pa sva sedaj še dr. Burgerja, ki naju je peljal na Maria Trost in naju pri odhodu obdaroval.

Prisostvovala sva koncertu pri Hilmteichu, kjer sva zmetala ribam v ribnjaku kakih 10 žemelj. Z veseljem sva gledala na roje rib, ki so se, zbrane po stoinsto, prerivale za kruhom. Glasovi godbe pa so dvignili najino razpoloženje in dolgo v noč sva uživala sladkosti velikomestnega življenja.

Pozabiti pa ne smem, da sva prejela na pošti pisma z doma, v katerih so naju poln bojazni prosili, da se vrneva kmalu. Prijatelj Bumbaru, ki je danes graščak v Bukareštu, pa nama je poslal obliža za kurja očesa.

Slabe volje sva bila, ko sva se vračala proti domu, akoravno po ovinkih. Krenila sva proti Mariboru. Na obeh straneh ceste je sadno drevje, ki nama je izkazalo premnogo dobrot. Prenočila sva v Wildonu, drugi dan zvečer pa sva že stopala po mariborskih ulicah. Imela sva sorodnike tam in dva dni se nama je godilo prav dobro. Kot navdušena Slovenca prišla pa sva v konflikt

da si bo občina sv. Katarina sama postavila šolo. Ta sklep, ki ni pravi sklep občinskega odbora pri sv. Katarini, ampak je potvorjen in sleparski sklep, so poslali tržiški Nemci tudi c. kr. deželnemu šolskemu svetu, da bi ga zapeljali, da bi ga odvrnili od njegovega ukrepa in da bi ga zvalili na svojo pot. To je bil boj tržiških Nemcev posebno njih poglavarja Karola Mallyja proti tržiški ljudski šoli. Slovenski pesnik Stritar pravi: Ni res, ni res, da vse se sme za pravo narodno in božje! Ko gremo v sveti boj možje, naj sveti naše se orožje.

Nemci iz Tržiča! Vaše orožje je oskrunjeno z lažjo in sleparstvom. Kdo naj ima še spoštovanje do vas, ako tako ravnate? Ali bodo c. kr. oblasti še vedno verjele nemškim trditvam. Skoraj ni mogoče. Kakor se sliši, so potvorili sklep občinskega odbora v Kovorju. Vas Bistrica te občine je namreč vsolana v Tržič, od katerega naj bi se sedaj odtrgala, da bi bila nova šola nemogoča.

Dne 2. t. m. je bila v Tržiču obravnava radi šole. Tržiški občinski odbor in krajni šolski svet sta izjavila, da sta za novo šolo. Tej izjavi sta se pridružila tudi zastopnika vasi Bistrice. Ein Wort, ein Mann! Tako bi moralo biti. Ali kaj, ko je tako redko. Lomljani, to je zastopniki občine svete Katarine, so govorili pri obravnavi kakor otroci in ženske. Pijani nemških obljub so se lovili semintje, da jim bo nova šola predraga, da si bodo rajše zidali svojo šolo pri Sveti Katarini, sicer pa, da bi bili najrajše brez šole. Ko jim je okrajni glavar dokazal, da bodo imeli manj plačevanja, če ostanejo pri svojem prvotnem sklepu in prispevajo primerno k novi šoli v Tržiču, da ni upanja, da bi mogli imeti svojo lastno šolo pri sv. Katarini, ker zato ni zakonitih pogojev in ko jim je obljubil da jim bo dovolil različne olajšave pri šolskem obisku, so se pa izgovarjali, da jim to ni prav, da se bo nova šola plačevala 70 let. Vse se je smejalo, taki pameti in takim besedam njihovega župana, kateri je moral požreti precej trpih in gorkih.

Razun župana se je najbolj širokoustil proti novi šoli Andrej Primožič po domače Zabrnik iz Loma. On je poseben ljubljenelec Karola Mallyja in vnet njegov občudovalec. Natisnjen podpis Andreja Primožiča je tudi na potvorjenem in ponarejenem sklepu občinskega odbora pri sveti Katarini, naperjenem proti novi šoli. Andrej Primožič je neuk pisanja, raditega si je dal narediti štambilo katero pritiska na mesto svojega podpisa. Vidite, taki ljudje, ki bi šolo najbolj potrebovali, so proti nji. Škoda za slavo tržiških Nemcev, da imajo take zaveznike. Dosedaj so veljali Lomljani za veljavne može. Upanje je, da bo to tudi za naprej in da bodo več verjeli svojim rojakom, kakor pa tržiškim Nemcem, ki jih hočejo samo za to porabiti, da ne omogočijo nove šole. Kaj so morali tržiški Nemci vse obetati Lomljanom, da so jih tako zmešali. Govorilo se je celo, da jim je baron Born obljubil, da jim postavi v sv. Katarini novo šolo zastonj, če se ločijo od Tržičanov. Kakor je videti, gre proti tržiški šoli vse, kar leze in gre.

Pa je vse zastonj. Obravnava dne 2. t. m. je dognala potrebo nove šole v Tržiču in odbila vse napade. Razkrila pa je tudi, s kakim nezakonitim orožjem se Nemci vojskujejo. Ali laž ima kratke noge, sleparstvo pa pride prej ali slej na dan. To naj si zapomnijo vsi tisti, ki so laži trosili in sleparstvo zakrivali. Sklep je bil, da se prične s zidanjem šole še letos. Nova šola bo pregnala temo, v katero še nekateri tavajo za Nemci. Hvala vsem, ki se niso dali oplahiti. Hvala zlasti oblastim, ki se niso dale zapeljati s prave poti. Nemci pa naj se poboljšajo in si opero roke, katere so si umazali pri tržiški šoli, od katere naj jih odmaknejo.

DNEVNE VESTI.

Žalovanje v Kranju. Povodom tragične smrti prestolonaslednika Franca Ferdinanda je zavladalo v Kranju splošno žalovanje. Že v ponedeljek, dne 29. junija so šle deputacije Sokola, Čitalnice itd. k gospodu c. kr. glavarju, da izrazijo svoje sočutje Nj. veličanstvu cesarju povodom krutega udarca. V torek se je vršil v stolni cerkvi rekvijem po umorjenem prestolonasledniku, kojemu je prisostvovalo vse uradništvo, občinski zastop, vsa društva in korporacije ter nebrojno občinstva. V torek ob 11. uri se je vršila žalna občinska seja, pri kateri se je župan Ferd. Polak spominjal prestolonaslednika in njegove soproge Zofije vojvodinje Hohenberg. Občinski odbor je stoji poslušal globoko v srce segajoče besede. Po končani seji se je deputacija občinskega zastopa podala k c. kr. okrajnemu glavarstvu, kjer je g. župan v imenu občine in v imenu sočasno navzočih deputacij Mestne hranilnice, Gasilnega društva ter Godbe podal žalne izjave s prošnjo, da g. okr. glavar tolmači čustva tukajšnjega prebivalstva na Najvišjem mestu. Razbiš pa plapolajo črne zastave v znak globoke žalosti nad izgubo našega bodočega cesarja.

Na nastov c. kr. ravnateljstva državnih železnic v Trstu. Vedno in vedno se slišijo pritožbe o vsiljevanju blaženega nemškega jezika od tega prav za prav trgovskega podjetja. Ne vemo sicer, če je to v korist podjetju, res pa je, da se slučajni zagrizenosti vedno bolj kažejo. Začeli so na slo-

venskem Koroškem, kjer se pošten slovenski potnik za svoj drag denar niti peljati ne more, če se ne poslužuje „blagoglasne“ nemščine. Od Koroške do Kranjske ni daleč, in tu na Gorenjskem že čutimo vpliv te c. kr. ponemčevalne institucije. Na Koroškem se brez znanja nemščine peljati ne moreš, v Kranju pa ne sprejemajo pošiljatve, če označiš namembno postajo, ki leži na slovenskem ozemlju, z njenim pravim imenom in ne z nemsko spake-dranko. Tako n. pr. ne smejo vedeti kje da leži Ormož, Spod. Štajersko, znan jim mora biti le kot Friedau. — Kaj se res ne da doseči, da bi se državni uslužbenci naučili pravilico o enakopravnosti v Avstriji? Pozivljamo vse zavedne Slovence, da vsaki, tudi najmanjši poizkus kratiti nam naše pravice z vso odločnostjo zavrnejo; vse one trgovce pa, ki se zadovoljujejo z nemškimi prejemnimi listi i. dr., da se že končno vzdramijo in se zavedajo, da so Slovenci in na slov. tleh!

Že nekaj tednov smo imeli mir pred „Gorenjčevimi“ nadležnostimi. Zadnja lekcija, katero je prejelo Koblarjevo glasilo, je imelo najboljše posledice. Objednem z muhami se je pa pojavil tudi „Gorenjec“, in zopet je treba vzeti v roke muhalnik. Včerajšnji „Gorenjec“ je tedaj stopil iz rezerve in po svoji stari navadi neopravičeno napada, natolcuje in grize krog sebe. Dobrodošel povod za zadiranje mu je med drugim dopis c. kr. poštne in brzojavnega urada v Kranju na mestno občino radi preureditve uradnih ur, o kateri zadevi smo poročali že v zadnji „Savi“. To priliko je pograbil „Gorenjec“, da se radi nepodržavljenja tukajšnje pošte zaganja v dr. Trillerja in „napredne“ mestne svetovalce v Kranju, češ, da niso mogli izposlovati podržavljenja kranjske pošte, čeprav bo 24. novembra letos že minulo 18 let, odkar se je v kranjskem občinskem zastopu prvič predlagalo, da naj se nemudoma odpošlje na državni zbor prošnja za podržavljenje tukajšnje pošte. Radi tega napadati dr. Trillerja je naravnost otročje. Ne gledé na to, da je dr. Triller šele pol leta naš deželni poslanec, bi morali modrijani krog „Gorenjca“ vedeti, da spadajo poštne zadeve v področje državnega poslanca, ki je menda v tem slučaju velmožni gospod France Demšar na Češnjici. V ostalem je pa „Gorenjec“ svoje zabavljice poslal na napačni naslov. Če se prav spominjamo, je pred 17. ali 18. leti v parlamentu zastopal prošnjo kranjske občine za podržavljenje pošte državni poslanec za mesto Krani, neki Anton Koblar, ki se je potem na nekem shodu, ko je iznova kandidiral, še celo bahal, da je podržavljenje kranjske pošte njegova zasluga — čeprav ni dosegel ničesar! Tudi drugi poslanci — liberalni in klerikalni — so se še potezali za erarizovanje kranjske pošte, celo sam dr. Šusteršič je interveniral v tej zadevi, toda žal, brez uspeha. In 2. oktobra m. l. je kranjski deželni zbor soglasno sprejel sledeči predlog: C. kr. deželna vlada se pozivlje, da napravi pri c. kr. osrednji vladi nemudoma vse potrebne korake, da se čimprej podržavi c. kr. poštni in brzojavni urad v Kranju. Od takrat je poteklo že 9 mesecev in slavna vlada se briga za soglasni sklep tako važne korporacije, kakor je kranjski deželni zbor, prav toliko — kakor za lanski sneg. Če še celo poziv kranjskega deželnega zbora ostane glas vpijočega v puščavi, kako naj potem glede pošte kaj izposlujejo ubogi „napredni“ mestni svetovalci v Kranju? Čemu tedaj to bedasto „Gorenjčevo“ zabavljanje na osebe, ki so v polni meri storile svojo dolžnost. Res, pravi pravcati škandal je, da kranjska pošta — jedna najmočnejših še nepodržavljenih v monarhiji — še ni podržavljena. To dejstvo priča le o naših žalostnih razmerah in o brezupljivosti Slovencev na Dunaju. Kljub vsem osemnajstletnim naporom in kljub odločni zahtevi kranjskega deželnega zbora ni mogoče doseči neizogibno potrebnega podržavljenja pošte na slovenskem ozemlju. V Tržiču, kjer so prej vladali Nemci, se je že pred dolgo vrsto let podržavila pošta, čeprav nima polovico tistega prometa kakor kranjska. O tem dejstvu naj raje premišljuje „Gorenjec“, mesto da na neopravičen način napada in grdi neljube mu osebe.

Tudi žalovanje. Minoli četrtek zvečer so nekateri topničarski častniki na Novi pošti glasno prepevali med drugimi tudi „Die Wacht am Rhein“. Ali naj je bilo to petje primerno proslavljenju tragične smrti nadvojvode ali pa spomin na usodno bitko pri Kraljevem Gradcu?!

Poročil se je danes popoldan gospod inženir Fran Emmer z gospodično Anico Šavnikovo, hčerko cesarskega svetnika, lekarnarja in bivšega župana kranjskega. Mlademu paru naše iskrene častitke!

Velikodušen dar. Gosp. ing. Fr. Emmer je poudaril ob priliki svoje poroke z gđ. Anico Šavnikovo, iz zaslužene narodne rodbine, tukajšnji moški podružnici „Družbi sv. Cirila in Metoda“ 50 kron. Najlepša hvala g. ženinu in pa mnogo sreče novoporočencema!

† Andrej Kmet. Umrl je v Kranju včeraj popoldne vpokojeni nadučitelj gospod Andrej Kmet. Rojen je bil v Naklem leta 1853. Ljudsko šolo in spodnjo gimnazijo je pohajal v Kranju, učiteljišče pa v Ljubljani. Učiteljeval je v Voklem, Tržiču in Cerkljah. Bil je orjaške postave in je slovel, dokler ga ni obiskala zavrata bolezen, kot izboren

basist. V službi je bil vseskozi vester in natančen, kot nadučitelj pa je bil blag in kolegijalen. Za vzgojo in preskrbo obeh sinov in hčere je žrtvoval zadnji vinar. Izredno se je zanimal za vsa šolska in učiteljska vprašanja. Učiteljstvo ga je ponovno volilo kot svojega zaupnika v tukajšnji c. kr. okrajni šolski svet. Učiteljsko društvo kranjskega okraja, kateremu je bil ranjki vesčasni društvenik in dolgoletni odbornik, mu je v znak spoštovanja in zaslug podelilo ob vstopu v penzijo častno članstvo. Po napornem učiteljskem življenju počivaj dragi Andrej v domači gomili v miru in pokoju!

Iz deželnega odbora. Ker je deželnozborski sklep o inkorporaciji Spodnje Šiške v Ljubljano dobil Najvišjo sankcijo, se pošlje deželni zastopnik k prevzemanju poslov dne 1. julija t. l. Sklene se protest proti podaljšanju mitnine na Savskem mostu pri Sv. Jakobu, ker je v protislovju s § 23., točka 3., kranjskega cestnega zakona. Sprejmejo se pogoji c. kr. poštnega ravnateljstva v Trstu radi napeljave žic deželnega telefona na drogovnih državnega brzojava z uporabo deželnih elektrarn. Vzame se na znanje, da je c. kr. okrajno glavarstvo v Radovljici proglasilo gozdni nasad na blejskem gradu kot „prepovedan gozd“ z ozirom na varstvo letovišča. Dovolí se za eno leto vožnja avtobusa skozi selško dolino od Škofje Loke do Železnikov proti prispevku $\frac{1}{4}$ vin. za tonski kilometer s podrobnejšimi določili prometnotehniškega značaja. Deželni glavar poroča o započetih akcijah članov „Glavne posojilnice“, da bi se rešili popolnega pogina vsled neomejenega jamstva. Poudarjal je, da ne bi bilo v interesu dežele, če bi prišlo do popolnega poloma, ker bi bilo potem uničenih mnogo gospodarskih eksistenc in bi trajno trpel kredit dežele. Smatra tedaj za umestno, da dežela ne ostane pasivna, temveč vsaj začasno poseže vmes, da bo „Kreditni zadrugi“ mogoče začeti dne 1. julija t. l. z izplačevanjem poravnalne kvote. Gre se izključno le za osiguranje, da tisti, ki so se poravnali za 30 odstotkov, dobijo poravnalni znesek. Absolutno in brezpogojno izključeno pa je, da bi kak upnik dobil več kakor teh 30 odstotkov. Kdor se noče poravnati, bo sam trpel posledice.

V zlet „Gorenjske Sokolske Župe“ v Kranju preložen. Zlet G. S. Ž., ki bi se imel vršiti danes in jutri, preložen je s sklepom predsedstva na 14. in 15. avgusta, na kar naj se blagovolijo bratska in druga društva blagohotno ozirati.

Razglednice za V. zlet G. S. Ž. so došle, pozivljamo brate naj vedno vsak piše samo te razglednice. Razglednica je jako lična, kaže nam telovadišče, za njim pa mesto Kranj s svojim lepim ozadjem. Na levi strani sedi sokol in pod njim je napis: V. zlet Gorenjske Sokolske Župe, dne 15. VII. 1914., na desni strani pa je sokol v letu. Osnutek za razglednico izvršil je z znano spretnostjo in umetniškim okusom g. profesor Žmitek. Cena razglednici je 12 vin. Trgovci in gostilničarji dobe pri naročilu najmanj 50 komadov 20% popusta. Razglednice dobe se v trgovinah Anton Adamič in M. Rant, naročajo se pa v večjih množinah pri starosti bt. Janku Sajovicu. Bratje, segajte marljivo po teh razglednicah.

Telovadno društvo Sokol z ženskim oddelkom v Kranju. Vaditeljski zbor naznanja, da se vrši telovadba obrtno-trgovskega naraščaja vsak torek in četrtek od 8—9 ure zvečer. Telovadbo vodi vaditelj bt. Janko Sajovic. Trgovci in obrtniki, pošljite vsi svoje vajece v to važno narodno vzgojevalnico.

V četrtek, dne 9. t. m. zvečer sestanek na vrtu v restavraciji „Pri kolodvoru“.

Današnji promenadni koncert tukajšnje „Godbe prost. gasilnega društva“ se je vled občega žalovanja odpovedal in se vrši prihodnjo soboto.

Obrtna zadruga v Kranju priredi v četrtek, dne 16. julija t. l. ob 8. uri zjutraj v združni pisarni preizkušnjo obrtnih vajencev in vajenk. Vajenci in vajenke, ki so učno dobo dopolnili, naj vložijo pisane prošnje najkasneje do 12. julija t. l. na obrtno zadrugo v Kranju. K preizkušnji se lahko priklade tudi vajenci in pomočniki, ki so uslužbeni pri mojstrih izven združnega okoliša. Pristojbina znaša 6 kron.

Nabiralniki družbe sv. C. in M. so donesli v rešt. P. Mayer K 20—, J. Mihelič K 1142.

Avtomobilska poskušnja vožnja za progi Kranj—Železna Kaplja in Domžale—Kranj—Brezje—Radovljica—Bled se vrši 8., 9. in 10. t. m. v sledečem redu: 8. t. m. ob 8. uri zjutraj od poštne urada v Kranju na progi Kranj—Brezje—Radovljica—Bled; 9. t. m. ob 8. uri zjutraj od poštne urada v Kranju na progi Kranj—Kamnik—Domžale in 10. t. m. ravno tako ob 8. uri zjutraj od poštne urada v Kranju na progi Kranj—Železna Kaplja. Za obe ti progi namerava vpeljati avtomobilsko vožnjo trgovec g. Anton Kolenc v Celju. Ako se mu to podjetje posreči, bo vsekakor veliko pripomogel k procvitu tujškega prometa na naši lepi Gorenjski.

Zaupnikom za priprave k prireditvi dohodnine v kranjskem cenilnem okraju je deželni odbor imenoval in sicer za sodni okraj Kranj: Andreja Dolinarja, posestnika v Smedniku, Ivana Okorna, posest. na Visokem, Ivana Molja, župana v Vogljah, Rajko Marenčiča, trgovca v Kranju, Franceta Šiferja, župana v Stražišču, Janeza Brodarja,

pos. v Hrastju, Petra Pokorna, pos. na Primskovem, Frana Kuralta, krčmarja v Kranju, Janeza Košiča, pos. v Ilovki, Janeza Zabreta, deželnega poslanca v Bobovku, Lovro Marinška, pos. v Naklem, Jurija Povšnar, pos. v Kokri, Jožefa Likozarja, mesarja v Cerkljah, Ivana Savnika trgovca v Kranju, Ivana Kummra, gostilničarja v Kranju, Lovro Koširja, pos. v Tenetišah, Jožefa Bidovca pos. v Zalogu in Jožefa Jereba, pos. na Sp. Brniku. Za sodni okraj Škofja Loka: Jakoba Ruparja, pos. v Bodovljah, Luka Dagarina, župana v Puštalu, Frana Babiča, pos. v Škofji Loki, Valentina Frelj, župana v Sovodnju, Valentina Debelaka, pos. v Škofji Loki, Gašperja Trilarja, župana v Virmazah, Mateja Ingliča pos. v Gorenji Vasi, Frana Demšarja, pos. v Volči, Jožefa Hafnerja, župana v Škofji Loki, Janeza Mantarja, pos. v Malenskem Vrh, Mateja Trilarja, pos. v Deštru, Janeza Lotriča, trgovca v Železnikih in Frana Šmida, župana v Selcih. Za sodni okraj Tržič: Frana Ahačiča, župana v Tržiču, Niko Ahačiča, tovarnarja v Tržiču, Antona Jegliča, mesarja v Tržiču, Jožefa Salbergerja, pos. v Tržiču, Ludovika Grasmaierja, pos. v Tržiču, Ignacija Megliča, pos. pri sv. Katarini, Jakoba Pernuša, pos. pri sv. Ani, Jožefa Ahačiča, župana v Seničnem in Janeza Golmajerja, pos. v Kovorju. Naprednjake je naš pravični deželni odbor popolnoma prezrl, četudi ti plačajo $\frac{2}{3}$ davka.

Godba prost. gas. društva v Kranju jako lepo napreduje pod vodstvom svojega novega kapelnika A. Pöschla in se je vsled marljivosti in vztrajnosti povzdignila na eno prvih mest naših podeželnih godb. V zadnjem času je svirala pri slavnostnih prireditvah na Jesenicah, v Kranju in celo v Ljubljani. Povsod je žela za svoje produkcije zaslužen pohvalo in priznanje.

Triglavski Dom na Kredarici (2515 m) se je tudi že 24. junija otvoril; ker sta bila zaporedoma dva praznika, šlo je na Triglav veliko turistov, ki so tudi posetili Triglavski Dom. Ta je sploh najvišja oskrbovana planinska postojanka v vzhodnih Alpah. Ker leži le pičlo uro pod vrhom Triglava ter se tukaj shajajo vse triglavske poti in je razgled odprt na vse strani, je Triglavski Dom najbolj priljubljeno planinsko zavetišče v naših Alpah. Zato je pač častna dolžnost vsakega slovenskega planinca, da poseti ob svojih izletih tudi Triglavski Dom. Strogo obsojati pa je one drzne in brezobzirne ljudi, ki prihajajo po zimi proti tozadevnim društvenim predpisom brez vodnikov na to v najhujšemu mrazu in viharju izpostavljeno zavetišče. Preteklo zimo so taki ljudje vlomili vrata, poneznajili eno posteljo in uporabili gostoljubno zavetje brez plačila in brez najmanjše zahvale. Tako ne delajo pošteni izletniki in za naprej se bo vsak tak slučaj z vso strogostjo zasledoval in izročil kazenskemu sodišču.

Proslavljanje bitke pri Kraljevem Gradcu. V petek ob 8. uri so imeli topničarji, ki se mudijo sedaj v Kranju, mašo v spomin na bitko pri Kraljevem Gradcu l. 1866. Maše sta se udeležili dve bateriji s častniki. Po maši sta nagovorila vojake podpolkovnik pl. Steiner in nadporočnik pl. Lukanc, ter se spominjala „baterije mrtvih“ iz l. 1866. pri Kraljevem Gradcu. Iz te baterije, ki je poginila junško pri svojih topovih, se je sestavil kasneje sedanji topničarski polk. Spomnila sta se tudi groznega dogodka v Sarajevu in bodrila vojake k vestnemu izpolnjevanju dolžnosti ter neomajni zvestobi do cesarja in domovine.

Cirkus Holzmüller v Kranju. Prihodnji teden dospe v Kranj sloviti cirkus Holzmüller, ki je znamenit osobito po svojih liliputskih konjih. Tudi ostali spored je jako zanimiv in nastopali bodo prvovrstni umetniki. Poslovodja cirkusa, ki je prepotoval skoro ves svet, je ljubljanski slovenski rojak Hönig.

Nova pošta. V Naklem se je otvoril nov poštni urad dne 1. julija t. l.

Obesil se je Matija Ribnikar vulgo Škrtelj, posestnik na Trsteniku št. 15. na podstrešju svoje hiše minoli četrtek. Ko je njegovo ženo nekdo v petek popoldne vprašal, kje ima moža, je le-ta hladnokrvno odgovorila, da je gori na mrvu. Pravijo, da je imel Ribnikar mnogo pretrpeti pred ženo in tastom. Osobito slednja ga je rajše pretepla kakor objemala. Še v slovo mu je baje prisolila klofuto. Stvar pa še ni popolnoma pojasnjena. Cave Feminas!

Smrkavost konj. Ker se je lansko leto pri mnogih konjih v polit. okraju Kranj uradno dognala smrkavost, je potrebno, da se vnovič preiščejo vsi konji tega okraja po uradnem živinozdravniku. Zaradi tega se vsled razpisa c. kr. dež. vlade v Ljubljani z dne 24. t. m., št. 19174 zaukaže na podlagi izvršitvenega ukaza k § 34 drž. zakona z dne 6. avgusta 1909, da morajo pripeljati vsi posestniki konj gotovo vse svoje konje, tudi žrebeta, na oni prostor kakor lansko leto k živinozdravniški preiskavi in sicer se določa: 7. julija ob 7. uri popoldne v Rakovco za občino Sv. Jošt, 7. julija ob pol 10. uri popoldne v Stražišče za občino Stražišče, 7. julija ob 2. uri popoldne v Praše za občino Mavčiče, 8. julija ob pol 8. uri popoldne v Cerklje za občino Cerklje, 8. julija ob pol 11. uri popoldne v Luže za občino Velesovo, 8. julija ob 11. uri popoldne v Luže, 8. julija ob 3. uri popold.

v Šenčur za občino Šenčur, 9. julija ob pol 8. uri popoldne v Kranj za občino Kranj, 9. julija ob 10. uri popoldne v Trstenik ali 9. julija ob 1 uri popoldne v Predvor za občino Predvor, 11. julija ob pol 8 uri popoldne v Valburgo ali 11. julija ob 9. uri popoldne v Trboje za občino Smlednik, 11. julija ob 10. uri popoldne v Hrastje za občino Hrastje, 11. julija ob 2. uri popoldne v Voglje za občino Voglje, 14. julija ob pol 8. uri popoldne v Predoslje za občino Predoslje, 14. julija ob 1. uri popoldne v Naklo za občino Naklo. 15. julija ob 7. uri popoldne v Škofjo Loko za občino Škofjo Loko, 15. julija ob 9. uri popoldne v Soro za občino Sora, 15. julija ob ob 2. uri popoldne v Zabnico ali 17. julija ob 7. uri popoldne v Škofjo Loko za občino Stara Loka, 17. julija ob 10. uri popoldne v Škofjo Loko za občino Zminc, 18. julija ob 9. uri popoldne v Trebijo za občino Oselica, 18. julija ob 11. uri popoldne v Gorenjovas za občino Trata, 18. julija ob 2. uri popoldne v Poljane za občino Poljane, 18. julija ob 3. uri popoldne v Poljane za občino Javorje, 21. julija ob 8. uri popoldne v Selce za občino Selce, 21. julija ob 11. uri popoldne v Železnike za občino Železniki, 21. julija ob 2. uri popoldne v Zalilog za občino Sorica, 22. julija ob 8. uri popoldne v Križe za občino Križe, 22. julija ob 10. uri popoldne v Tržič za občino Tržič, 22. julija ob pol 11. uri popoldne v Tržič za občino Sv. Ana, 22. julija ob 11. uri popoldne v Tržič za občino Sv. Katarina, 22. jul. ob pol 3. uri popoldne v Kovor za občino Kovor. Ako bi kateri posestniki ne pripeljali navedenega dne ob določeni uri na določeni prostor vseh svojih konj k preiskavi, bode v zmislu § 64 zakona o živinskih kugah kaznovan z zaporom do 3 mesece ali z denarno globo do 1000 kron, njegovi konji pa se bodo preiskali drugikrat na njegove stroške.

Požar. V Delnicah nad Škofjo Loko je začelo 26. t. m. nenadoma goreti gospodarsko poslopje posestnika Ignacija Dolenca. Ogenj se je tako hitro razširil, da je uničil v kratkem času gospodarska poslopja in hišo z vsem orodjem in obleko in ni bilo niti mogoče rešiti živine. Zgoreli so en vol, ena krava, ena telica in trije prešiči. Dolenc, ki je bil zavarovan le za 600 kron, ima vsled požara 12.000 kron škode in je s svojo družino vred popolnoma uničen, kajti požar mu je uničil prav vse. Ker se posestvo nahaja v samotni, ni bilo nevarnosti za druga poslopja, gasiti pa vsled pomanjkanja vode sploh ni bilo mogoče. In sedaj, kdo je povzročil to velikansko nesrečo? Kakor večinoma po navadi, otroci. Vsi domači so se podali na polje in pustili doma samo 5letnega dečka, ki je našel vžigalice in ž njimi zažgal slamo na svislih. Neštetokrat smo že opominjali stariše, da naj pazijo na otroke in posebno naj skrivajo pred njimi vžigalice, pa vse zastonj. Izuče jih niti vedno se ponavljajoče nesreče. Na tem polju bi imeli naši dušni pastirji veliko važnejšo in hvaležnejšo vlogo, kakor jo imajo na političnem polju.

Neurje na sv. Petra in Pavla dan je napravilo oa polju in drevju precej škode. Strela je na več krajih razklala močna drevesa, pa tudi hišam in kozolcem ni prizanesla. Na Zgornjem Brniku je treščilo v gospodarsko poslopje Janeza Močnika, ki je bilo naenkrat v plamenu. Ogenj se je hitro razširil na sosedna poslopja in uničil Luciji Kinovec hišo, Janezu Gašperlinu tudi hišo, Antonu Znidarju pa hlev. Požarnim brambam iz Zg. Brnika, Cerkelj in Šenčurja se je končno posrečilo ogenj omenjiti. Skupna škoda znaša okroglo 11.000 kron, zavarovalnina pa le 5.800 kron. V Šenčurju je vžgala strela kozolec posestnika Ivana Gašperlina, kateremu je povzročila 500 kron škode. Kozolec kakor v njem se nahajajoče seno nista bila zavarovana. Tudi v kamniškem okraju je strela vžgala nekaj kozolcev in napravila precej škode.

POUK IN ZABAVA.

Dobro mu je posvetil.

Ko je bil grof Julij Andrassy ogrski ministrski predsednik, je živel v Budimpešti pivovarnar, ki je bil grofu docela podoben. To je bilo pivovarnarju zelo povšeč. Oblačil se je večkrat grofu enako in tudi obiskoval najelegantnejše gostilne in kavarne ter se imenitno zabaval, ako ga je res kdo zamenjal in ga pozdravil kot ministrskega predsednika. Nekega Andrassyjevega nečaka, ki je bil polkovnik husarskega polka v Budimpešti, pa je to jezilo, in sklenil je, da pivovarnarju prežene te muhe. Vsakokrat, kadar ga je videl na cesti, je pohitel za njim ter ga z roko kolikor mogoče udaril po rami ter rekel: „Oprostite, mislil sem, da ste moj stric Andrassy.“

Pivovarnar pa je kaj kmalu spoznal, da se misli polkovnik iz njega le norčevati, in je sklenil, da to častniku poplača pri prvi priložnosti. Ker je bil izredno velik in močan, je to tem lažje storil.

Nekega dne je res videl polkovnika pred seboj. Dohitel ga je, ter ga udaril s tako silo po rami, da se je polkovnik sklopnil, kot žepni nožiček. Ko ga je nato polkovnik nahiril, je menil pivovarnar prav prisrčno: „Ah, oprostite, zmotil sem se. Tokrat sem namreč menil jaz, da sem grof Andrassy.“

Listnica uredništva.

Gospod Košir, Sarajevo. Hvala za poslano listo. Spomnite se nas še ob priliki. Zdravi!

112

Odbor „Učiteljskega društva za kranjski šolski okraj“ naznanja pretužno vest, da je njega prezaslužni

častni član, gospod

Andrej Kmet

nadučitelj v pok.

preminul po dolgotrajni bolezni danes popoldne ob 4. uri.

Pogreb predragega ranjkega bo v nedeljo, dne 5. t. m. ob 5. uri popoldne na tukajšnje pokopališče.

Bodi iskrenemu in zvestemu tovarišu blag spomin!

Kranj, dne 3. julija 1914.

111

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš preljubljeni soprog, naš predobri oče, oziroma stari oče, brat, svak in stric, gospod

Andrej Kmet

nadučitelj v pok.

danes popoldne ob 4. uri, v 61. letu svoje starosti, previden s sv. zakramenti za umirajoče, po dolgi, mučni bolezni, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega rajnika bode v nedeljo, dne 5. julija t. l. ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti št. 31. na tukajšnje pokopališče.

Priporočamo ga v blag spomin in molitev.

V Kranju, dne 3. julija 1914.

Žalujoči ostali.

Pisarna za urejevanje splošnih gospodarskih zadev

J. Rozman :: Kranj

I. Denarni promet: Izposlovanje posojil v vseh oblikah. — Prevzem kapitalij in njih pupilarnovarno nalaganje. — Ranžiranje insolvent. — Eskont menic. — Nakup in prodaja državnih vrednostnih papirjev. — Izdaja uradnih borznih kurzov.

II. Informacijske zadeve: Izdaja trgovskih in obrtnih informacij ter naslovov dobaviteljev in odjemalcev za vse blagovne stroke.

III. Izterjevanje terjatev: Izterjevanje trgovskih in obrtnih terjatev. — Inkaso menic.

IV. Promet z nepremičninami in podjetji: Posredovanje pri nakupu, prodaji in zamenjavi nepremičnin, industrijskih, trgovskih in obrtnih podjetij.

V. Tehnično-komercijelne zadeve: Nakup in prodaja industrijskih, obrtnih in poljedelskih strojev vseh sistemov. — Oprema celih delavnic. — Instalacije. — Načrti in proračuni.

VI. Strokovni nasveti v vseh navedenih zadevah. Strogo stvarno poslovanje. — Prospekti na razpologo.

120 52—14

Proda se takoj restavracija

pri kateri je tudi pravica prodaje tobaka tik kolodvora v Tržiču na lepem in prometnem kraju.

Plačilni pogoji ugodni.

Pojasnila daje:

R. Jeglič, gostilničar
„Nova pošta“, Kranj.

Zgoraj: Ustreljeni prestolonaslednik Franc Ferdinand in ustreljena vojvodinja Zofija Hohenberg. Spodaj: Novi prestolonaslednik nadvojvoda Karl Franc Jožef in nadvojvodinja Cita. V sredi: Cesar Franc Jožef I.

z nemškimi pobalini in svojo narodno zavest smo dokazovali s klofutami v neki stranski ulici. Priznati moram, da sem moral tedaj prvič trpeti za svojo narodno zavest. Ogledala sva si stolno cerkev in se spomnila slovenskega književnika in pedagoga A. M. Slomška, ki ima veliko zaslug za narodno probujenje štajerskih Slovencev.

Zapustila sva Maribor in ponudila sva se kmalu na to v Ptuj, kjer sva zopet dokazovala svoj narodni ponos.

Kmalu sva bila na potu v Krapino. Zvečerilo se je. Stopala sva po gozdu, kjer je večkrat izvršen kak zločin. Neprijetno nama je bilo in zveselila sva se gostilne, kjer sva našla žavetišče okoli ednajste ure ponoči. Postlali so nama na tleh. Pravega zaupanja do gostilne nisva imela. Kaj, ko bi bilo to gnezdo roparjev? Čitala sva večkrat romane, po sto zvezkov, kjer se bere pogosto o takih pasteh. Bila sva prav nemirna. Polunoči je ura že odbila. Kar se zažene nekaj v okno, ki se odpre. Zasliši se neko drgetanje. Vedno bližje. Tovariš prosi luči. Naenkrat silno krikne: „Je že na nogah!“ Posrečilo se mi je prižgati luč in videla sva črno muco, ki je prišla vasovati. Braniti sem jo moral, da bi mi jo tovariš ne pobil. Pričel jo je poditi. Odprl je vrata, skozi katera sem jo moral jaz poriniti, ker on se je ni upal dotakniti . . .

Drugi dan sva dospela v toplice Krapino in

si pred vsem ogledala spomenik Lj. Gaja. Obiskala sva tudi frančiškanski samostan, nakar sva se odpeljala z vlakom v Zaprešič in Zagreb.

F. P.:

Čemšenik.

Dalje.

V moji mladosti mi je bilo največje veselje in najbolje razvedrilo za utrujene živce divna narava. Kaj život, tega še čutil nisem. Naj me je že tu in tam zbolelo, duševni bol mi je bil vedno najhujši bol. Če je bila mera polna, ni pomagalo nič, hitro sem smuknil v jerhovino, težke ranče na noge in gorska toaleta je bila končana. Nahrbtnik sem napolnil z najpotrebnejšim in v poldrugi uri sem bil ob vznožju ljubih gora. O, ti ljuba stezica! Ni je bilo urice da bi ne bil hodil po njej poleti in pozimi; vsako grmovje, vsak kamen mi je bil znan. Vsi duševni registri so počivali, kajti nobenega ni bilo, da bi bil zanje vlekel. Tukaj sem bil sam, čisto svoj gospodar in že prvi trenotki v tej samoti, so vplivali blagodejno in naenkrat sem bil sam s seboj zadovoljen.

Na izhodni strani Čemšenika zagledaš na Gadjem kjiru malo hišico in tu si že v višini čemšeniških hiš. Bilo je leta 1893. ko sem bil na Gadjem kjiru. Našel sem vežna vrata hišice odprta. Ker sem imel ravno še dovolj časa, sem šel pozdraviti staro bolno ženo, katera je bila vedno prav vesela, če sem jo prišel obiskat. „O, gospod,

Bog dej, Bog dej, o jej, o jej,“ je pravila stara Marijana in krasen prizor se mi je nudil v koči. Marijana leži v nizki postelji in dve kozi stojita poleg nje. „Vidite, no, rjavko sem ravnokar pomolzla, sedaj bom pa še pirhoščo, ojej, ojej. Ali hočete malo kozjega mleka. Kako lahko boste potem hodili in nič sape ne boste imeli. To so dobre živalice; kar same se pasejo okoli bajte in če jih hočem pomolsti, jih kar pokličem po imenu in obe priskakljata nctri. Zadnje dni pa jih že težko molzem. Ta postelja je moj živ grob. Venomer sem sama. Pa to ne bo dolgo trpelo, jaz že čutim, da se bliža zadnja ura. Prav malo olja je še v lampici, lučka pojema. Trpela sem dosti dolgo, zato želim umreti, bom saj rešena vseh težav. Poglejte me no, vsa sem zveržena, le kup kosti me je še. 95 let sem stara in od teh mi je vzela noč polovico. Četrty del je šel na mladost in starost, en del pa sem preživela v bolezni, trpljenju in žalosti. Rada bi se nad seboj razjokala, ali solze so se mi posušile, toliko sem jih že v svojem življenju potočila. Zdi se mi, kakor bi me neka mrzla roka držala za srce, veste, to je bližajoča se mrzla smrt. Jaz vem, da ste vi dobri in da vsakemu le dobro storite, imam do vas veliko zaupanje in ker bo šla moja duša kmalu v večni raj, moje telo pa doli v dolino za cerkev, slušajte, kaj vam sedaj povem v slovo:

Dalje.

rokah, sta oba par trenutkov kasneje izdihnili. Nadvojvodu je bila prestreljena srčna odvodnica na vratu, vojvodinja je imela prestreljen trebuh.

Kdo sta bila storilca?

Prvi atentat je izvršil Gjorgje Čabrino-
vič, doma iz Trebinja. Poznat je bil kot nemirni
duh in anarhist. V času balkanske vojne je prišel
v Beograd, ter bil uslužben v državni tiskarni. Od-
povedal pa je službo ter izjavil, da gre v Trst.
Očividec pripoveduje, da je stal Čabrinović ob
zidu nabrežja, položil nekaj na zid in potem vrgel
neko črno stvar proti avtomobilu prestolonasled-
nika. Sledil je močan pok in Čabrinović je skočil
čez obrežni zid v Miljacko ter vtaknil roke v vodo.
Sledili so mu detektivi in drugi ljudje ter ga skoro
linčali. Pustil se je mirno aretirati. Bombo je dobil
od srbskega komitaša.

Drugi atentator je 20 letni dijak trgovske šole
Gavro Princip iz Trebinja. Bil je do pred
kratkem v Beogradu. Za časa vojne je hotel vstopi-
piti kot prostovoljec v srbsko armado, a se ga je
odklonilo. Nato je odpotoval iz Beograda ter se
vrnil v Sarajevo. Bil je anarhist in vedno premi-
šljeval, kako bi usmrtil visoko osebo. Čital je o
dohodu prestolonaslednika in takoj sklenil, da iz-
vrši atentat. Hotel je izvršiti atentat že prej, a ko
je padla bomba, je mislil, da je opravila že ta to
grozno delo. Ko je izvedel, da se je prvi atentat
ponesrečil, je šel na Apellovo nabrežje, ter v tren-
otku, ko je avto par trenutkov obstal, vstrelil z
browningom. Ko je videl poleg nadvojvode sedeti
tudi damo, je hipno premišljeval a končno vendar
ustrelil.

Oba atentatorja izjavljata, da je bilo njih de-
janje le posledica zatiranja Srbov v Bosni.

Demonstracije v Sarajevu.

Koj, ko se je izvedelo o tragični smrti pre-
stolonaslednika in njegove soproge, so se pričeli
pogromi proti Srbom. Demonstranti so srbskim
trgovcem razbili trgovine, zmetali blago in pohištvo
na ulico ter demolirali poslopja. V srbski kavarni
„Europa“ so domalega vse pobili. Napadli so šolo
in stanovanje srbskega metropolita ter pometali
vse na cesto. Policija ni mogla biti tem demon-
stracijam kos in demonstranti so nemoteno lahko
vršili svoje delo.

Končno je deželni šef feldcagmajster Potiorek
razglasil nad Sarajevom

preki sod.

Odredba se glasi: Dogovorilo s predsedstvom
višjega sodišča in višjega državnega pravdnštva
razglašamo nad ozemljem mestne občine Sarajevo
in okrožja sarajevskega preki sod radi sledečih
zločinov: 1. veleizdaje, 2. proti armadi, 3. motenja
jaynega miru, 4. vstaje, 5. punta, 6. javne nasil-
nosti, 7. umora, 8. uboja, 9. težke telesne poškodbe,
10. požiga, 11. rop, 12. sodelovanja pri enemu na-
vedenih zločinov. Vse te zločine se kaznuje s
smrtno kaznijo. To se razglaš z ukazom da
se bo kaznovalo s smrtjo tudi vse one, ki bi se
zbirali v svrhu upora, ki bi hujskali k upor, ter
se ga udeleževali. Uradnim odredbam se je brezpo-
gojno podvreči. Potiorek.

Velike demonstracije so se vršile tudi v
drugih mestih. Najgnusnejše so bile demonstracije
pač v zagrebškem saboru, kjer so to priliko izra-
bili klerikalni frankovci in furtimaši in v štajerskem
zdravilišču Gratwein, kjer so kulturni Nemci
napadli bolnico za jetične. Zdravita se namreč
tamkaj nek srbski zdravnik in neki srbski major.

Ker so se izgrédi ponavljali po celi Bosni, se
je včeraj razširil preki sod nad vso deželo.

Pogreb nadvojvode in njegove soproge.

Trupla umorjenih so se v Sarajevu balzami-
rala, prepeljala v Metković, kjer se je preneslo
krsti na dreaghtnout „Viribus unitis“. V četrtek
zjutraj se je pripeljal mrlič v Trst, od tam sta
se prepeljala s posebnim dvornim vlakom na Dunaj,
kamor sta dospela ob 10. zvečer. Med običajnim
dvornim ceremonielom so prepeljali mrliča v dvorno
župno cerkev, kjer sta bila na mrtvaškem odru.
V petek 3. julija, od 8. zjutraj, do 12. opoldne
je smelo občinstvo obiskati mrliča. Ob 4. popoldne
sta se mrliča slovesno blagoslovila, ob 10. zvečer
je prepeljal krsti posebni vlak zahodne železnice
v Artstetten, kjer sta bili krsti po volji rajnega
nadvojvode položeni v rakev nadvojvodovega gradu.
Spočetka se je hotel udeležiti pogreba cesar Viljem,
a na migljaj z Dunaja je to namero opustil.

Oporoka Franca Ferdinanda.

V četrtek se je otvorila oporoka nadvojvode
Franca Ferdinanda. Kot univerzalna dedinja je
določena njega soproga, ker je pa tudi umrla, so
univerzalni dediči otroci. Treba je razločiti med
zasebnim premoženjem, ki pripade otrokom, in

dedščino pokojnega nadvojvode po vojvodu Francu
Modenskem, ki pripade prestolonasledniku Karlu
Francu Jožefu. Otroci podedujejo posestva Konopišt
in Hlumeck, ki sta vredni 20 milijonov, ostalo pre-
moženje znaša okoli štirih milijonov. Belvedere na
Dunaju pripada cesarju, ki ga da na razpolago
Karlu Francu Jožefu, kateri se v kratkem preseli vanj
iz Hetzendorfa.

Cesar Franc Jožef.

Cesar se je minulo soboto pripeljal v Iši,
da se v svežem zraku popolnoma pokrepča od
prestane bolezni. Žalostno vest so mu sporočili v
nedeljo popoldne. Prijel se je za glavo in vzdihnil:
„Nič mi ne ostane prihranjenega.“ Dal je
tako vse potrebne ukaze, ter se v pondeljek od-
peljal na Dunaj. Znano je, da je zadnja leta gotov
del vladarskih poslov upravljal prestolonaslednik
Franc Ferdinand. Treba je torej sedaj, da cesar
sam zopet prevame vse delo na svoje rame.

Novi prestolonaslednik.

Ker je sklenil pokojni nadvojvoda Franc
Ferdinand morganatični zakon in torej njegovi
otroci nimajo pravice do prestolonasledstva, preide
le-to na nadvojvoda Karla Franca Jožefa,
najstarejšega sina nadvojvode Otona, ki je bil
mlajši brat Franca Ferdinanda in ki je umrl 1. 1906.

Karl Franc Jožef, sedanji prestolonaslednik,
je bil rojen 17. avgusta 1887. v Persenbeugu kot
najstarejši sin nadvojvode Otona in nadvojvodinje
Marije Jožefe hčerke umrlega saksonskega
kralja Jurija. Sedemindvajsetletni prestolonaslednik
je dobil dosedaj predvsem vojaško vzgojo. 27. okt.
1911. se je poročil z vojvodinjo Cito, hčerko
vojvode parmskega. Iz tega zakona so se porodili
Franc Jožef Oton, rojen 20. novembra 1912.,
ki je bodoči prestolonaslednik in hčerka Adelheid
rojena 3. januarja 1914.

POLITIČNI PREGLED.

Avdijence.

Cesar je zaslísal v daljši avdienci nadvoj-
vodo Karla Franc Jožefa, grofa Stürgkha, in grofa
Tiszo. V ponedeljek je pa zaslísal skupnega finanč-
nega ministra Bilinskega, ki upravlja, kakor znano,
Bosno in Hercegovino. Sprejem je bil zelo nemi-
lostljiv. Cesar ni skrival, da smatra Bilinskega mo-
ralično odgovornega. Skupni finančni minister je
čul v avdienci neprijetne besede, s katerimi je
vladar ostro kritikoval skupen zistem uprave v
Bosni in Hercegovini. Nezaodstno varstvo pre-
stolonaslednika in njegovega spremstva kaže, da po-
licijske oblasti niso čisto nič poznale razmer v srbs-
skonarodnem taboru in obstoja organizirane zarote
proti prestolonaslednikovemu življenju, tako da
so se opustile vse varnostne odredbe. Vlada je
ostro obsodil brezskrbnost policijskih oblasti v Sa-
rajevu, in to tembolj, ker so dale vojaške oblasti
policiji za obisk prestolonaslednika ves vojaški
aparat na razpolago. Trdi se, da je ponudil Bilinski
cesarju svojo demisijo, ki jo pa cesar z ozirom na
sedanje težavne razmere v Bosni in Hercegovini
za zdaj ni sprejel. Stališče skupnega finančnega
ministra je resno omajano in njegov odstop le
vprašanje kratkega časa. S skupnim finančnim mi-
nistrom bodo istočasno odstopili tudi vsi funkcio-
narji civilne uprave v Bosni in Hercegovini.

Srbija in Črna gora.

Pariški „Figaro“ poroča: Sporočiti moramo,
da sta Srbija in Črna gora sklenili proklamirati
svojo zvezo. Proklamacija naj bi se bila razglasila
na dan obletnice bitke na Kosovem polju, torej
29. m. m. Vsled umora avstrijskega prestolonasle-
dnika nadvojvode Frana Ferdinanda pa se je raz-
glasitev odložila. Gre pa samo za kratko odložitve.
Vsi detajli so že urejeni. Pred vsem bo proglašena
carinska enotnost ter se bosta zvezali finančno mi-
nistristvo in zunanje ministristvo obeh držav. Potem
bo šlo po vrsti naprej tako dolgo, da bosta obe
državi popolnoma združeni. Pogajanja se vrše pod
vplivom Rusije med obema kabinetoma popolnoma
tajno. Kar se tiče dinastičnega vprašanja, se ne
bo nič izpremenilo, dokler živita kralj Peter in
kralj Nikolaj. Kadar pa bosta oba zatisnila oči, se
bosta obe državi popolnoma združili. Za kralja bo
proglašen sedanji srbski prestolonaslednik Ale-
ksander.

Albanske zmede.

Albanski ministrski predsednik Turkan paša
je odpotoval v Rim in na Dunaj. Bajе običje vse
dvore, da izposluje podporo velesil za albanskega
kneza. Iz Drača se poroča, da sta polkovnik Filip
in admiral Troubridge v nedeljo, 28. m. m. obvestila
albanskega kneza da je njegov položaj nevzdr-
žljiv in da sta mu svetovala, naj se prestolu od-
pove. Knez je izjavil, da želi obrok za premislek.
Kneza nihče več ne mara. Radi postopanja nizo-
zemskih častnikov je vlada odstopila. Polkovnik
Filips se je sam podal k vstašem in se je z njimi
pogajal. Vstaši so izjavili, da se bodo šele poga-
jali, ko knez odstopi. Knez se slepo zanaša na
Prenk Bib Dodo, ki pa razpolaga samo z 2500

možmi, ki so strašno klali in plenili, vstaši pa šte-
jejo 10.000 mož. A tudi tega upanja je sedaj ko-
nec. Prenk Bib Dodo je bil minole dni poražen ter
je svojo armado razpustil. Nekaj topov je dal knzu
nazaj, nekaj pa so jih vzeli vstaši. Vso njegovo
armado je financiral knez Viljem. Tudi iz južne
Albanije dohajajo samo skrajno neugodna poro-
čila. Vstaši so pod poveljstvom Grkov zasedli Pre-
meti. Nizozemski častniki so pobegnili v Valono.
Dunajski krogi so tudi, kakor se zdi, pustili pasti
kneza in izjavljajo, da bi, če knez odstopi, pre-
vzela vlado Albanije kontrolna komisija.

Narodno-gospodarstvo.

Tržne cene

na tedenski semenj v Kranju, dne 30. junija 1914

Pšenica	100 kg	K	28—
Rž	"	"	20—
Ječmen	"	"	17—
Oves	"	"	16—
Koruzi I.	"	"	18-50
Koruzi II.	"	"	17—
Ajda	"	"	25—
Proso	"	"	20—
Pšeno	"	"	28—
Ješprenj	"	"	26—
Krompir	"	"	5-20
Mleko 1 l	"	"	—20
Surovo maslo 1 kg	"	"	3-20
Maslo	1 "	"	2-90
Govedina I.	1 "	"	1-68
Govedina II.	1 "	"	1-60
Teletna I.	1 "	"	1-92
Teletna II.	1 "	"	1-80
Svinjina I.	1 "	"	1-80
Svinjina II.	1 "	"	1-70
Prekajena svinjina I. 1 kg	"	"	2-20
Prekajena svinjina II. 1 "	"	"	2—
Slanina I.	1 "	"	1-80
Slanina II.	1 "	"	1-60
Jajca 7 kom.	"	"	—40

Na tedenski semenj v Kranju, dne 30. junija
1914 se je prignalo: 136 glav domače govedi, 0
glav bosanske govedi, 0 glav hrvaške govedi, 11
telet, 192 prešičev, 0 ovac. — Od prignane živine
je bilo za mesarja: 85 glav domače govedi, 0 glav
bosanske govedi, 5 prešičev. — Cena od 1 kg žive
teže 88 v za pitane vole, 80—84 v za srednje pi-
tane vole, 76—78 v za nič pitane vole, 0 v za bo-
sansko (hrvaško) goved, K 1— za teleta, K 1-06
za prešiče pitane, K 2— za prešiče za rejo.

Tržiška šola.

Glasni in tihi nasprotniki nove tržiške šole
so že od veselja poskakovali, da so ji zavili vrat.
Marsikdo se je res že bal, da šole, ki je biti ali
ne biti za tržiške Slovence, ne bo. Nemci so ko-
pičili in grmadili ovire proti nji.

Ne vemo koliko podpisov in križev, moških
in žensk, samcev in samk, posestnikov in nema-
ničev, rojenih Slovencev in zagrizenih Nemcev,
mlačnih Slovencev in pravih Nemcev, da celo be-
račev je bilo nabranih. Polnoletni in mladoletni so
bili dobri v tej veliki sili. Laž nabiralcev je nama-
kala pero, nezavednost ljudi je lajšala veliko kul-
turno delo, katero so opravljali kulturni tržiški
Nemci in njih nerazsodna čreda.

Te čačke naj bi glasno pričale, da je šola,
ki sta jo sklenila še nemški občinski odbor in
nemški krajni šolski svet — ta sklep je hotel sedanji
občinski odbor in sedanji krajni šolski svet samo
izvršiti — peto kolo, da je sama potrata in da bo
do dna izpraznila še tako globoke žepe.

Zbirko podpisanih in podkrižanih imen in
priimkov so slovesno poslali ali nesli c. kr. dežel-
nemu šolskemu svetu in menda tudi deželnemu
odboru vojvodine kranjske.

Tukaj in tam so se smejali nerodnim podpi-
som in velikemu pokopališču s križi, češ, vse to
kaže, kako potrebna je nova šola, ki bi učila poleg
drugega koristnega tudi pisanja.

Da samo podpisovanje in podkriževanje ne
bo pomagalo, to se je sanjalo tudi Nemcem, zlasti
nekdanjemu županu K. B. Mallyju, ki je celo obe-
tal, da gre kar na Dunaj s podpisi in križi, da se
odkriža nove tržiške šole.

Treba je bilo torej še nekaj drugega. Ali
kako to drugo preskrbeti in dobiti. Z lepa ali z
grda, po poštenosti ali pa nepoštenosti, po pravici
ali po krivici, tako ali drugače. To je bil sklep,
to je bil ukrep. Frisch gewagt ist halb gewonnen.
Kar na delo, kdo se bo brigal pri tem, če je prav
ali ne, kdo se bo tukaj oziral na vest in čistost.

V tržiško šolo hodijo že od nekdanj tudi
otroci od sv. Katarine nad Tržičem. Tudi znanprej
naj bi bilo tako. Zastopnik občine sv. Katarine v
krajnem šolskem svetu je bil ves čas, kar se je
pričelo resno misliti na novo šolo, za to je
bil gotovo pooblaščen od odbora pri sv. Katarini. Ta
sklep občinskega odbora pri sv. Katarini je bilo
treba prevrniti. Radi tega se je podpisalo in pod-
križalo nekaj svetovalcev in odbornikov občine
sv. Katarine na spis, kateri je bil sestavljen v
Tržiču, in sicer v imenu občinskega odbora pri
sv. Katarini, da ne marajo nove šole v Tržiču, in

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v LJUBLJANI

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po čistih

brez odbitka rentnega
davka.

4³/₄ 0/0

brez odbitka rentnega
davka.

10 52—27

Rezervni zaklad
nad K 800.000.

Rezervni zaklad
nad K 800.000.

9—27

Najbolje in najceneje se kupi pri tvrdki

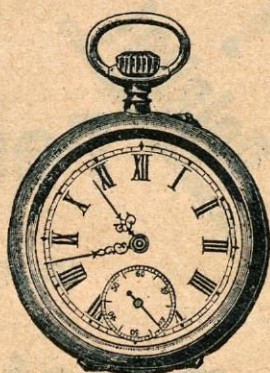
RUDOLF RUS

v Kranju (poleg lekarne)

Ustanovljeno leta 1885.

Prva in največja zaloga
ur, zlatnine in srebrnine.

Ceniki zastonj in poštne prosti.

Strogo solidna in poštena postrežba.

M. RANT :: KRANJ

trgovina z mešanim blagom in deželnimi pridelki

Trbovljski in češki premog.

8 52—27

Otroški vozički

radi opustitve po zelo znižanih cenah.

Restavracija pri kolodvoru

priporoča dobro kuhinjo, pristna vina. češko
budjejeviško pivo. Lep senčnat vrt.

Modni salon

68—16

A. Adamič v Kranju

Podružnica v hiši g. M. Mayr

naznanja častitim damam, da je došla ravnokar velika izbira
najmodernejših

dunajskih in pariških modelov

in se bodo isti prodajali dokler kaj zaloge radi pomanjkanja pro-
storov po zelo ugodni ceni. — Velika izbira krasnega nakitja.
Prepričajte se v konkurenčnih cenah predno si nabavite. — Žalni
klobuki vedno v zalogi.

Popravila se točno in ceno izvršujejo.

CYCLES
KINTA
K.C.L.

Zahtevajte
cenik.

KINTA-KOLESA

so splošno priljubljeni, ker so nedosežni v
teku in trpežnosti. Blagovolite si jih ogledati
pri tvrdki

KARL ČAMERNIK & Ko.

Špecialna trgovina s kolesi, motorij,
avtomobili in posameznimi deli.
Mehanična delavnica in garaža.

7—26

LJUBLJANA

samo Dunajska cesta 9—12

Kreditno društvo v Kranju

registrovana zadruga z omejeno zavezo

6—27

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po

4³/₄ 0/0

brez odbitka rentnega davka.

Uradne ure so vsak delavnik od 9.—12. dopoldne.

Lovro Rebolj v Kranju

Glavni trg

20 52—25

Trgovina z moško obleko. — Prodaja raznega sukna in štofov za moške obleke. — Ravno tam lastna delavnica za obleke, ki se po naročilu dobro, ceno in nujno izgotove.

kokriško predmestje

v lastni hiši **zaloga šivalnih strojev** in **potrebščin**. Ravno tam **gostilna**, kjer točim najboljša vina in pivo ter postrežem vedno z **dobrimi gorkimi in mrzlimi jedili**.

Imam tudi obrt za nakup in prodajo posestev in zemljišč.

Spominjajte se Ciril-Metodove družbe!

Zobozdravniški in zobotehnični atelje

dr. Edv. Globočnik

okrožni zdravnik in zobozdravnik in

Fr. Holzhacker

konc. zobotehnik

v Kranju

v Hlebšovi hiši, nasproti rotovžu, je slavnemu občinstvu vsak delavni dan od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne na razpolago.

16 52—27

Turisti!

Trgovina Zdravko Krajnc v Kranju

(nasproti c. k. gimnazije)

priporoča svoje izvrstne, vedno sveže delikatese.

Največja kavarna v Kranju, z biljardoma in Paganinijevim orkestrjem!

Najprimernejše shajališče!

Naistarejša trgovina

Ferd. Sajovic

v Kranju

(poprej J. C. Pleiweiss)

3 52—27

priporoča za

poletensko sezijo

svojo bogato zalogo vezenega blaga, batista, platna in delena za ženske bluze in obleke, letenskih ševijotov in kamgarnov za moškeobleke, kakor tudi vsega drugega manufakturnega blaga.

Svilnati robci najnovejših vzorcev.

14

Najbolj varno naložen denar v vsem političnem kranjskem okraju!

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge po

Splošni rezervni zaklad (lastno premoženje) nad 352.000 kron!

Hranilnica posoja na zemljišča po $5\frac{1}{2}\%$ na leto in na amortizacijo v 45 letih, tako da na primer dolžnik v teku 45 let popolnoma poplača posojilo 100 kron z obrestmi vred, ako plačuje vsakega pol leta po 3 krone.

Koncem leta 1913. je bilo stanje hranilnih vlog nad

5 milijonov 442 tisoč kron.

Posojil na zemljišča ter posojil občinam nad 4 milijone kron.

$4\frac{1}{2}\%$

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle in nedvignjene vložne obresti pripisuje h kapitalu vsakega pol leta — to je dne 30. junija in dne 31. decembra — ne da bi bilo treba vlagateljem se zglašati radi tega pri hranilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina Kranj z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Da so hranilne vloge res varne, priča zlasti to:

da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev, ter župnišča cerkveni denar.

Ta najstarejši denarni zavod v **Kranju**

uraduje na rotovžu

vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 4. ure popoldne.